

Yttrande

2024-10-24

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Statskontorets rapport En form för kollektivt beslutsfattande – en kartläggning och prövning av nämndmyndigheter (2024:11), Fi2024/01367

Bokföringsnämnden (BFN) har fått ovannämnda rapport på remiss, i den del som avser förslaget att Bokföringsnämndens uppgifter ska inordnas i Finansinspektionen.

BFN har i olika sammanhang påtalat behovet av en ny administrativ lösning som medför förenklad administration och lägre kostnader för myndigheten. Statskontorets förslag synes medföra detta och nämnden tillstyrker därför att BFN införlivas i en annan myndighet. BFN anser dock att BFN:s nuvarande normgivande uppdrag bör tillgodoses genom ett särskilt beslutsorgan inom myndigheten. Detta beslutsorgan bör väsentligen ha den sammansättning BFN har i dag.

BFN är f.n. inte beredd att ta ställning till vilken myndighet som BFN bör inordnas i. Statskontorets förslag att BFN ska inordnas i Finansinspektionen framstår som ett av flera tänkbara alternativ men valet av myndighet behöver övervägas vidare i ljuset av bl.a. de besluts- och organisationsformer som de olika alternativen kan tillhandahålla. Vad som enligt nämndens uppfattning behöver övervägas särskilt tas upp i ett separat avsnitt nedan.

Oavsett vilken myndighet som BFN:s verksamhet inordnas under kräver ett sådant inordnande ett stort antal överväganden som Statskontoret inte har gjort eller kunnat göra. Ytterligare beredningsåtgärder krävs alltså. Eftersom BFN:s uppdrag även kommer till uttryck i lag (se 8 kap. 1 § bokföringslagen) torde också lagstiftningsåtgärder krävas.

BFN ansvarar för utvecklandet av god redovisningssed. Begreppet god redovisningssed har en central betydelse inom svensk bokförings- och redovisningslagstiftning. Inom ramen för de ytterligare överväganden som, enligt vad som nyss har sagts, behöver göras kan det också anledning att belysa vad en organisationsförändring skulle innebära för innebörden i begreppet

Allmänt om BFN:s verksamhet

I Sverige finns drygt 1,3 miljoner aktiva företag som ska upprätta bokföring och årsbokslut eller årsredovisning i enlighet med redovisningslagstiftningen och god redovisningssed.

Redovisningen har till syfte att utgöra underlag för ekonomiska beslut och används av företagen och deras intressenter såsom kreditgivare, aktieägare och anställda. I noterade bolag har den offentliga redovisningen en särskild betydelse för investerares beslut och för kapitalmarknadens funktionssätt. Redovisningen används också för statistikinhämtning, t.ex. för nationalräkenskaperna.

I aktiebolag och ekonomiska föreningar är årsredovisningen viktig för borgenärernas skydd. I stiftelser är den ofta det enda underlaget för en oberoende granskning av stiftelsens skötsel och ändamålsuppfyllelse.

Av särskilt stor betydelse är att en ordnad och rättvisande redovisning utgör en förutsättning för att företag ska kunna beskattas korrekt. Redovisningens kvalitet har också stor betydelse för möjligheten att utreda misstankar om ekonomiska oegentligheter, däribland skatte- och borgenärsbrott.

Att det finns ett fungerande och tydligt ramverk för företagens redovisning har alltså betydelse på flera olika sätt. Det bidrar sammantaget till ett sunt och väl fungerande näringsliv och till en korrekt beskattning.

Eftersom redovisningslagstiftningen är allmänt hållen och endast utgör ett ramverk förutsätter lagstiftningen att det finns kompletterande normgivning som anger vad som är god redovisningssed. Det är mot den bakgrunden som BFN:s uppdrag ska ses. BFN är statens expertorgan på redovisningsområdet och ansvarar för utvecklandet av god redovisningssed.

Utöver normgivning för de svenska företagen på redovisningsområdet tillhandahåller BFN allmän information om bokföring och redovisning, svarar på allmänhetens enskilda frågor, svarar på remisser samt deltar i utredningsarbete och i internationellt arbetet m.m.

Överväganden när det gäller en ny organisation av BFN:s uppdrag

Vid utvecklandet av god redovisningssed och för tillämpningen av de regelverk som ger uttryck för god redovisningssed är det angeläget att olika intressenter är involverade i beslutsfattandet. Det är ägnat att bidra till god kvalitet i regelverket, i och med att den kompetens och expertis som finns runt om i samhället då kan tas till vara. Det ökar också förutsättningarna för att regelgivaren kan fånga upp de utvecklingsbehov som alltid finns. Det bidrar slutligen till att regelverket kan vinna legitimitet bland dem som ska tillämpa reglerna. Det finns därför en lång tradition av att myndigheter, representanter för näringsliv och branschorganisationer samt akademiker deltar i BFN:s beslutsfattande. Som BFN har uppfattat det finns det också en förväntan från olika delar av samhället att man på detta sätt kan vara med och utveckla god redovisningssed.

Vid val av vilken myndighet BFN bör införlivas i behöver, enligt BFN:s uppfattning, följande beaktas:

1. Vid införlivandet av BFN:s verksamhet i en annan myndighet bör det eftersträvas att balansen mellan offentliga intressen och näringslivsintressen så långt möjligt kan bibehållas och vara synbar för omvärlden.
2. Beslut som rör utvecklandet av god redovisningssed bör ske genom ett särskilt organ inom den myndighet som BFN införlivas i, ett organ där redovisningens olika intressenter är företrädde (jfr prop. 1975:104 s. 200 och LU 1975/76:15 s. 36–37) och som är fristående från myndighetens chef och styrelse. Statskontorets förslag att den verksamhet som BFN i dag bedriver ska utgöra en ordinarie uppgift hos myndigheten – utan sådant kollektiv beslutsfattande som tillämpas i dag – bör alltså enligt BFN:s mening inte genomföras
3. Den myndighet som BFN:s verksamhet införlivas i bör ha en verksamhet med naturlig koppling till det område som BFN ansvarar för i dag. Myndigheten bör också vara ägnad att tillgodose det förenklingsuppdrag som BFN har.
4. Det anslag som avsätts för uppdraget behöver specificeras, vara uthålligt och behandlas i budgetprocessen.
5. Beslutsorganet bör ha inflytande över hur de medel som har avsatts för uppdraget ska användas.
6. Beslutsorganet bör ha tillgång till relevant expertis inom myndigheten. Denna expertis bör motsvara det kansli som nämnden har tillgång till i dag.

7. Myndigheten bör erbjuda de handläggare som biträder beslutsorganet placering på en ort där det är möjligt att behålla och rekrytera relevant kompetens.

BFN förutsätter att den fortsatta beredningen av ärendet görs i samråd med nämnden.

Detta yttrande har beslutats av Bokföringsnämnden i plenum.

Sten Andersson
ordförande

Stefan Pärnhem
kanslichef